

Előfizetési díj:

Egészévre 4 ft., Félévre
2 ft., Negyedévre 1 ft.

Hirdetmények:

3 hasábos petitsor egyszer
9 kr., többszöri hirde-
tésnél 7 kr., Bélyegdíj
30 kr.

Nyilttér petitsora 12 kr.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap

szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmentetlen leveleket
csak ismert kezektől fo-
gadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zalaegerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap.

Megyei közgyűlés.

— Május 3. 4. 5-én. —

Az eléggé látogatott közgyűlést Svastits Benó alispán úr a következő beszéddel nyitotta meg: „Tekintetes közgyűlés! Üdvözlöm az igen tisztelt bizottsági tag urakat s midőn szerencsém van ily szép számú részvétük felett örömmel nyilvánítani, egyszersmind legyen szabad kifejezni azon tiszteletteljes kérelmemet, hogy a tárgyalandó fontos ügyeknek és megyei érdekeknek beható figyelmüket, böles tanácsukat és azon higgadt megvitatást szentelni kegyeskedjenek, mely ép úgy legbiztosabb eszközlője feladatunk sikeres megoldásának, valamint leghathatósabb emelője törvényhatósági tanácskozásunk méltóságának. —

A közgyűlés tárgysora részletesen felsorolja mindazon ügyeket, melyek a t. közgyűlés határozatai által nyerendik meg törvényes és illetékes elintézésüket. Mielőtt azonban azok tárgyalását megkezdendők, egy szomorú kötelesség teljesítése áll előttünk és ez: lerömi a kegyelet adóját hazánk egy kiváló jelese iránt, kinek 50 évi érdeműs munkássága ma már a történelemé, csak emléke a miénk és nemzeté, melynek oly hű fia, annyi erénnyel díszített polgára, a magyar tudományok uttörő apostola, a tiszta jellem önzetlenségének és szerénységének példányképe és hazánk alkotmányos kormányának tagja volt.

A nagy veszteség, mely hazánkat dr. Pauler Tivadár igazságügyminiszternek t. évi április hó 30-án történt elhunytával érte, egyaránt szól a haza minden polgárának szívéhez, amint hogy kivétel nélkül osztozik az ő halhatatlan érdemeinek elismerésében is az országos közérzet. Ennek ép oly hű, mint illetékes részese Zalamegye közönsége, melynek nevében a jelen közgyűlés van hivatva megörökíteni Zalamegye jegyzőkönyvében az elhunyt emlékét és elvesztése feletti részvétét.

A közgyűlés alispán úr ezen mélyen érzett és méltó megemlékezését magáévá tevén elhatározta, hogy Magyarország volt igazságügyminisztere, Pauler Tivadarnak emléke és a közgyűlésnek a jeles férfiú elvesztése feletti részvéte jegyzőkönyvileg megörökíttessék s ez a gyászoló családdal levél által közöltessék. —

Felolvastatván Svastits Benó alispán úrnak jelentése a hatásköréhez tartozó közigazgatási ágaknak 1885. évi szeptember hótól f. évi május hó 1-ig terjedő állapotáról, az közhelyesséssel fogadtatott s miután az abban előterjesztett adatokból a megye közönsége a tisztikar

ügybuzgóságáról és munkásságáról meggyőződött, annak irányában elismerését nyilvánította. —

Az alispáni jelentésben előterjesztett indítványok folytán a következő határozatok hoztak:

A megye alispánjának azon eredményteljes intézkedése, mely szerint a csáktornyai járás 13 községében telette veszélyes jelleggel fellépett diphteritisz járvány terjedésének meggátálása és megszüntetése végett a közegészségügyi törvény alapján Felső-Mihályveczen járvány kórházat állított fel, a közgyűlés által teljes elismeréssel véteget tudomásul és a kórház berendezése, felszerelése, valamint a járványorvos és ápolónők alkalmazása tekintetében felmerült, a megyei betegápolási alappól fedezett és a vonatkozó számadás során szabályszerűen elszámolt kiadások jóváhagyattak.

Az alispáni jelentéssel tudomására hozott a közgyűlésnek a szarvasmarhatenyésztés előmozdítása érdekében alkotott megyei szabályrendeletnek végrehajtása iránt tett intézkedések eredménye. Az ily rövid idő alatt elért üdvös eredmény felett a közgyűlés annál inkább is örömet fejezte ki, mert míg egy részről a magas kormány tanúságát adta, hogy áldozatkészséggel igyekszik megynkben a szarvasmarhatenyésztés ügyét előmozdítani, más részt pedig a megyei gazdasági egyesület is a siker elérésében buzgó közreműködött azáltal, hogy az állam által a községek részére adott tenyészbikák elszállítását és kiosztását kiküldött tagjai által és egyleti költségen teljesítette, minélfogva a közgyűlés úgy a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumnak, mint a megyei gazdasági egyesületnek elismerő köszönetét kifejezni elhatározta. —

A megye közönsége többszörös felterjesztéseiben mulhatlanul szükségesnek jelezte a csendőrség szaporítását. Eddig azonban a belügyminiszterium csak a Gelsen felállított új csendőr őrsállomást és a Nyirádon ideiglenesen elhelyezett csendőr különítményt engedélyezte. Tekintve azonban, hogy megyénkben a közbátorlét sikeres oltalma és pedig a viszonyoknál fogva nem csupán rendkívüli egyes esetekben, hanem állandó feltételül és ép oly elengedhetlenül, mint elodázhatlanul követeli azt, hogy a sikeres őrködés lehetőségének megfelelő csendőrségi létszám rendszerességgel, s ezen kívül az őrjárat területi beosztás is célszerűsítették, ami csakis 3 új őrsállomás felállításával érhető el: ugyanazért a közgyűlés elhatározta újabb felirattal felkérni a belügyminiszteriumot, hogy a Nyirádon ideiglenesen felállított őrsállomás véglegesítésén kívül még Nagy-Lengyel, Nagy-Kapornak és Kottori községekben a mulhatlanul szükséges 3 új csendőr őrsállomást fel-

állítani és az összes őrsállomások rendszeresített létszámát a folytonos hiányok pótlásával kiegészíteni módítottassék. —

Az alispáni jelentés szerint a megyei közmunka alapba 53507 frt 61 $\frac{1}{2}$ kr., a katona beszállásai alapba 51887 frt 78 $\frac{1}{4}$ kr. és a megyei betegápolási alapba 42451 frt 90 kr. összeg lesz még ez évben a mult évről fennmaradt hátrálékok hozzászámításával befizetendő. — Miért a közgyűlés felhívja az összes járási szolgabírákat, valamint Nagy-Kanizsa és Zala-Egerszeg rend. tanácsú városok tanácsait, hogy erőlyesen intézkedjenek az iránt, miszerint az említett alapokat illető tartozások a folyó évben teljesen befizetessenek. —

Az elhalálozás folytán megüresedett letenyei szolgabírói állásra Thassy Lajos megyei III. aljegyző választott meg 112 szavazattal, Vértessy Béla keszthelyi segédszolgabíró 45 szavazata ellenében s az így megüresedett megyei III. aljegyzői állásra Vízgy Géza központi közigazgatási gyakornok választott meg.

A perlaki megyei állatorvosi állomásra kijelöltetett és megválasztott az egyedüli jelentkező Lange Kelemen okl. állatorvos. —

Koller István bizottsági tag ur a megyei árvaszék elnököhöz a következő interpellációt intézte: Az 1883. évi novemberi közgyűlés az árvatári adósk érdekében azon szabályrendeletet alkotta, hogy a zalaegerszegi kir. törvényszék területéhez tartozó árvatári adósk a zalaegerszegi kir. bíróságnál, a nagy-kanizsai kir. törvényszék területéhez tartozók pedig a nagy-kanizsai kir. bíróságnál pereltessenek s ezen intencióból kiindulva rendszeresítette a nagy-kanizsai tiszteletbeli ügyészi állást. Tekintve, hogy ezen szabályrendelet foganatosítása nem lön, azon kérdést intézte az árvaszéki elnök urhoz, minő indokoknál fogva nem érvényesítette a megye ezen szabályrendeletét? Csesznák Sándor árvaszéki elnök úr ezen interpellációra felelve előadta, hogy az előbbi időkben azon adósk elleni árvatári követelések, akiknek tartozása oly adólevélben alapult, melyben szabadon választandó bíróság volt kikötve, a megyei tiszti ügyészség adatai ki beperlés végett s ezek a zalaegerszegi kir. járásbírósk előtt pereltettek be, ujabban azonban az árvaszék akként intézkedett, hogy mindazon adósk, kik a zalaegerszegi kir. törvényszék területén laktak, a m. tiszti ügyész, azok pedig, akik a kanizsai kir. törvényszék területén laktak, a Nagy-Kanizsán székelő tb. m. ügyész által pereltessenek be, ami által a megyei szabályrendelet intézkedésének teljes érvény szerzetetett. A közgyűlés az árvaszéki elnök ezen nyilatkozatát tudomásul vette. —

„Zalamegye“ tárcája.

A bűnbak.

— Beszély. —
(Folytatás).

III.

— Nos, nem megmondtam, nagy eselszövő, hogy a bűnbak áthuzza tervedet, — szót a bál utáni napon Havas Béla Hámoryhoz, — az érem másik oldala, úgy látszik, kissé erősebb, mint hitted.

— Ismét bizalmatlankodol; talán megsajnálta már a társadalmat, vagy unod a játékokot.

— Bizony barátom, csunya játék ez; úgy látom, te nem néztél jó a Dezső lelkébe s nagy emberismereted most az egyszer megcsalt!

— Mit mondasz!? Vettél talán észre valamit, mondd! ?

— De hát csudálkozom, hogy éppen Hámory Gusztáv kérde ezt tőlem, hiszen én mindig csak gyanakodom.

— Ne gunyolódjál; mondd, mit tudsz!

— Azt barátom, hogy te rossz módot választottál, s tévedésedért te bukni fogsz, Dezsőd pedig — igen helyesen — győzelemmel kerül ki a küzdelemből

— Igen helyesen? — hogy érted ezt?

— Hát csak úgy, hogy — amint az én rossz szemem észrevette — az a fiatal ember oly előnyös tulajdonokkal rendelkezik, melyek mellett Zoltán semmivé törpül, ha csak egy kissé komolyan gondolkoznak is Margit szülei. Aztán mit gondolsz, melyik érdemesebb kettőjük közül a boldogságra; az-e, ki azt sem tudja, mi az élet; ki csak kezét nyújtotta ki, hogy átvegye a reá hagyott örökséget, s kinek a férfiúi nemes rendeltetés legegyszerűbb küzdelmeiben még csak nulla sem jelöli nyomát; — vagy az, ki ifjúságának virágkorát az életért való verejtékes küzdelmek között töltö el; ki tűr, fárad a társadalom közös javáért önzetlenül; jótékony működése ezrekre árad szét; s a jutalom mind-ezekért a nemes önértet a híven teljesített munka

után! ? — Igen barátom; azok a társadalom heréi, ezek a dolgozók! —

— Tökéletesen egyet értek veled!

Midőn szövetséges társul fölkerlek, ugyanezeket mondtam el én is. De ismét elegejtéd az embereket; nem számolsz azon rövidlátással, amivel a mai társadalom méri az egyéneket. . . . Különb minden további okoskodás nélkül, én keresztül akarom és fogom vinni tervemet. Ha Dezső útamat állja, eltávolítom Margittól, ki erős hitem szerint, nem fog ellenkezni; s más eszközt használok, de mégis győznöm kell.

— Hámory Gusztáv, hol van az a hidegvérű ember, az a mély pillantású philosophus, ki úgy tudta szálakra szedni a mások bensőjét! Ha győzni akarsz, ne térj le ez útról. Dezsőben emberedre létel; de méltó, talán erősebb ellenfeledre is, ki tisztábban olvas a szívekben, s megfontolt következetességgel halad célja felé.

Vigyázatra intted ugyan tegnap; sőt fenyegetéd, de nem vettéd észre a pillantást, melylyel megjegyzésedet kísérte. — Gyanúd nem alaptalan, mert elhamarkodva cselekedtél. Ha már eszközül állítád oda, mint valami érzéketlen gépet, ne hívd ki legalább fenyegetéssel. Csodálkoznál-e ez esetben, ha az eszközzé alacsonyítás által is már megbántott lélek minden felsőbbségét mérlegbe vetve, a küzdelem jutalmául elbódítaná töletek a leányt! — Mit szólna ehhez Hámory Gusztáv a lélekűvár! ?

— Nem az lehetetlen, mit mondanak reá ők

— Gusztáv! . . . mit beszélsz! . . . Te . . . te bérencz vagy! . . . s én társadul szegődtem!!!

— Nem, nem! . . . nem bérelt föl senki . . . biztosítalak . . . félreétesz — rajta! most hazudnom kell! . . . Igen, azt mondom, hogy csak fölkerék, hogy tegyek ez ügyben valamit! De Bélának ezt sem mondtam meg; ő rá szükségem van; ő a biztosító készülék, ha netán túl mennék a mértéken.

— Jól ismeresz, — szót Bélá kissé hidegen, — tudhatod, hogy szeretem a tréfát; az ártatlan kalandokban szívesen részt veszek; de a komoly s esetleg

másokat kompromittáló játékok, ha az érdekhajhászat rút céljával van összekötve, — megvetem! — Céldob helyes; de eszközeid igen kényesek, s oly helyzetbe sodorhatnak, mely végzetes lehet bármely félre; mert itt a bensővel, a könnyen támadó szenvedélyvel is számítanod kell; ez pedig a legkomolyabb ellentét. Dezső is ember; Margit pedig rendelkezik oly tulajdonokkal, hogy a szunnyadó érzelmeiket fölébreszthesse! A felelőség tehát nagy lehet; s ez esetben én fegyveren kívül más elégtételt nem ösmerek! Ehhez pedig kedvem nincs! — Tudasd tehát velem további részletes tervedet, — különben itt jön Dezső is éppen jókor, hogy tisztába hozzuk a dolgot, melybe — az eddigiekből ítélve — kissé a mértéken túl mentünk.

— No, ez is éppen jókor jön; Béla is föl van ingerelve; ez meg talán számon kéri, amit tegnap vigyázatlanul fölébe sugtam! — most segíts hidegvér!

— Jó napot barátim; de ni, talán vaczkorba haraptatok, hogy oly savanyú arcot vágtok.

— Oh korántsem; azt hiszem az éjjeli mulatság utóhatása oly mértékben már nem látszik rajtunk! — jaj, csak ez a nyakas Béla ne szólna, . . . vihart érzek! — — Isten hozott barátom, foglalj helyet.

— Jó, hogy jön Ujalussy úr; éppen tervünkről beszélgetünk, melyet a multkor megállapítottunk.

— Ah! hát ez húzta úgy össze a torkotokat, kedves uraim — no, ne féljete; nem leszek bolondotok; most pedig csináljunk jó arcot a savanyú tréfához.

— Nos — folytató fenhangon Dezső — hát meg vannak az urak velem elégedve? csak jól kiugratam az oroszlánt! Mit szólna hozzá Gusztó? . . . ha ha ha! hogy dühöngött szegény; s minő pillantásokat vágott hozzám! . . . Megvallom, nekem tetszik ez a szerep.

— Képelem; lámcsak — de koppan a szemed attól a boldogságtól, mit ez a te kedves Béla védő ügyvéd jósolgat neked. — No, én ugyan kiválasztám ezeket!

— Aztán meg — folytató Dezső célatosan — nekem tetszik Margit is. Nem az a modern leány, ki csak a hüi külsőségek után kapkod; némi — bár megfejtethető — hidegség van ugyan modorában; de e közöny alatt mélyen érző, s a szép iránt élénken érdeklődő benső rejlik.

A földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium a kézizálog kölcsönösüzletekben szedhető kölcsönös-díjakat az 1882. évben ideiglenesen 24%-ban állapította meg, miért is elhatározta vizsgálat alá venni, vajlon, tekintettel a jelenlegi pénzügyviszonyokra, nem volna-e indokolt a megállapított kölcsönös-díjakat egyes kézizálog üzletekben alább szállítani, miért is felhívta a megye közönségét, hogy a hatósága területén fennálló kézizálog kölcsönösüzletek részére engedélyezett kölcsönös-díjak tekintetében szakértők meghallgatása után törvényhatósági közgyűlésében hozzon határozatot illetve tegyen javaslatot az engedélyezett kölcsönös-díjaknak továbbra is fentartása vagy esetleg alább szállítása iránt. A beérkezett szakértői jelentések alapján elhatározta a közgyűlés, hogy mivel a megyében Zala-Egerszeg, Nagy-Kanisza és Keszthelyen létező kézizálog kölcsönösüzletek fennállása 18% kölcsönös-díj mellett biztosítottnak tekinthető s ennél nagyobb kölcsönös-díj engedélyezése sem a jelenlegi pénzügyviszonyokkal nem lenne megegyeztethető, sem pedig a kézizálog üzletek fentartási költségeivel és az azok kezelésével járó munkával arányban nem állana: a földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium előtt az említett zálogüzletekre nézve a kölcsönös-díjak 18%-ra leendő leszállítását fogja javasolni.

A miniszterium azon további utasítását illetőleg, hogy a megye közönsége tegye megfontolás és tanácskozás tárgyává, vajlon nem volna-e más városok példájára célszerű községi kézizálog intézetek létesítése, miáltal az uzsorakodásnak eleje vétetnék és az illető község és vidék szegényebb sorsú polgárai elkerülhetlen szükségükben túlságos kamatok fizetésétől megváltanának: a közgyűlés ezen kérdésnek és különösen a községi kézizálog intézetek szervezeteinek előzetes tanulmányozását látja szükségesnek, melyre Szigethy Antal úr elnöke alatt dr. Graner Mihály, Arvay Lajos t. ügyész, Handler István és Csertán Károly urakból álló bizottságot küldött ki azzal, hogy tanulmányuk eredményéről a szeptemberi közgyűlésen tegyenek jelentést.

Tárgyalás alá vétetvén Koller István bizottsági tag ur azon indítványa, hogy az árvtári adósok érdekeire való tekintetből határozassék el, hogy minden árvtári adós saját személyes bíróságánál pereltessek, a közgyűlés, bár mint a megye minden polgárának s így az árvtári adósoknak is a hatáskörébe eső érdekeit kötelességszerű figyelemmel kíséri, az indítványt nem tartja elfogadhatónak, mert ezen intézkedés a megyei tiszti ügyészi felelősséggel, az eljárás biztosságával és ezzel a megye közönségének felelőssége alatt kezelt árvtári adósok érdekeivel nem volna megegyeztethető.

Ellenben a kérdés megvitatása alkalmával felmerült azon indítványt, hogy az árvtári adósok tartozásának törlesztése akként szabályozassék, hogy a törlesztés az adósok lehető legkisebb megterhelésével és hátrányával eszközöltessék, a közgyűlés figyelemre méltónak találta és a kérdés előzetes tanulmányozására Svastits Benó alispán elnöke alatt Eperjessy Sándor, Pihál Ferenc, Skublics Jenő és Szigethy Antal bizottsági tag, továbbá a megyei főjegyző, m. árvaszéki elnök és m. t. ügyész urakból álló bizottságot küldött ki azzal, hogy az indítványa nézve a f. évi szeptemberi közgyűlésre jelentést tegyenek.

Koller István bizottsági tag urnak azon indítványát, hogy egy bizottság küldessék ki azon célból, hogy az az árvtári adósok megperlésénél eljáró m. tiszti ügyész által felszámítható perköltségek megállapítására vonatkozólag egy díjazabályzatot munkáljon ki, mely megállapítás esetén az illető adósok személyi bíróságával mihez tartás végett közlendő lenne, a közgyűlés azon okból sem találta elfogadhatónak, mert a perköltségek megállapítása a per bírójának törvényes joga, amely jog mikénti gyakorlása a törvényhatóság által nem szabályozható. Ezen indítvány

— Ugy? vettem észre; tán még szerelmes is tudnál lenni Margitba!

— Mért ne! szolt közbe Béla, nem állhatván ki a gúnyos hangot, melyen Gusztáv megjegyzéseit tette — a szívnek joga van szeretni; e jogot tőle semmi hatalom el nem veheti.

— De nem ezt ígérte nekem Dezső, mikor tervemet vele közöltem; csak nem fog betolakodni oly családba...

— Gusztí, ne heveskedjél — szolt Béla nyugtalanul, érezvén a közelgő összecsapást.

— Ne esudálkózzál, ha magyarázatot kérek. Honnan e fölündülés?

— Hát csak onnan édes Ujfalussy úr, — válaszolt hirtelen Béla — hogy a mi Gusztáv barátunk féltékeny lett önére az éjjel, mert ön jobban mulatott, mint ő gondolta s szerette volna.

— Nos! és vétek ez? szép és igen derék leány Margit; csak nem maradhat hidegen az ember — plane nőtlén fiatal ember — ily kedves fiatal leány mellett!

— De te nem fogod azt tenni! — fakadt ki Há-mory, kinek higgatósága felmondta a szolgálatot.

— És ha tenném?

— Ily jöttment ember nem —

— Hallgass nyomorult! rég ismertelek; ledobtat a gyalázatos álarcot, melylyel aljasan eszközöl akartál fölhasználni; most megvetlek! Terved nem fog sikerülni; a diadal mámorában nem fogsz kacagni fölöttem! Fölveszem ellened a harcot, hogy ocsmány, lelkedet a pokolra kergessem!

— Mit tettél? — Most látom, hogy én is eszközöd valék! — Vigyázz magadra! utamba nem kerülj!

— Mi volt ez? — Oh! én nyomorult ügyetlen!

Eladtam magam!... ah! a bűnhődés mily hamar jó!

— Nem számoltam ezzel a nyomorult lobbanékony természetemmel!... Mit mond majd az a másik ehhez a kudarchoz!

— Tekintetes úr, levelet hoztam, — s a szobaleány egy névjegyet nyújtott át Há-morynak.

Végem van! még ez is! — A bomba beütött!

Bodrogi Bálint itt! — Mondja, hogy nem vagyok itthon! (Vége köv.)

kapesán azonban elhatározta a közgyűlés, hogy a m. t. ügyészek oly esetekben, milőn az általuk folytatott perekben az alperessel peregyezés kötötték is, a perköltségek megállapítását a bíróság által eszközöltessék.

A megyei árvaszék gyamhatósága alatt álló gyámoltak és gondnokoltak épületeinek tűzkáreleni biztosítása tárgyában kirendelt küldöttség a több biztosító társulat részéről beadott ajánlatokat tárgyalván, legelőnyösebbnek a magyar-francia biztosító társaságnak utóajánlatát találta s ez alapon ajánlta a közgyűlésnek, hogy a szerződés az említett társulattal megkötessék. A küldöttség jelentésének betérjesztése után azonban az Első magyar általános biztosító társaság f. hó 2-án utóajánlatot adott be, melyet, mint törvényes időben érkezett beadványt, a közgyűlés tárgyalván, azon megállapodásra jött, hogy ezen legutóbb érkezett ajánlat a biztosító társulatok által benyújtott összes ajánlatok között legelőnyösebb s azért tekintetbe véve még azon körülményt is, hogy az árvaépületek biztosítása tekintetében ezen törvényhatóság az Első magyar általános biztosító társasággal jelenleg is szerződéses viszonyban van s hogy a társulat szerződéses kötelezettségeinek eddig is nemesak pontosan, hanem előzékenységgel is tett eleget, a szerződést vele megkötni elhatározta követhető hat évre t. i. 1887. évi január 28-tól 1893. évi január 28-ig.

A küldöttség előterjesztése alapján továbbá elhatározat, minthogy az, hogy tüzesetek alkalmával a kárbejelentések miként törtéjenek, eddig szabályozva nem volt, köteleztesse a magán, illetve körgyámok a tüzeseteket a tűz megtörténtétől számított 3 nap alatt az árvaszékhez, a késedelmezésből származható súlyos felelősség terhe alatt bejelenteni, a községi előjárások és a szolgabírák pedig utasítsanak, hogy a gyámokat szigorúan felügyeljék, hogy ezen kötelezettségeiket a legpontosabban teljesítsék. Végül pedig az árvaszék is utasítatik, hogy a hozzá beérkezett tűzkárbejelentéseket soron kívül rögtön a biztosító társulat főügynökségéhez juttassa.

Az 1886. évre a loállítási bizottságba a közgyűlés Erdélyi Mihály, Hajós Mihály, Hegedüs Károly, Svastits Gyula és Szabó Imre megyei bizottsági tag urakat elnökül, Baan Kálmán, Bogay Máté, Dervarics János, Eöry Miklós, Forintos Kálmán, Koczeth Mátyás, Koller István, Kozáry Aurel, Königmayer János, Luperzbeck József, Román Dániel, Soos Kálmán, Szmodics Elek, Talabér Kálmán és Vrana Frigyes bizottsági tagokat becsülőkül megválasztotta, míg Brüll Lipót, Fink János, Huszák Mátyás, Maar Nándor és Pirity János állatorvosok a loállítási bizottságokba állatorvosokul a főispáni szék üresedésben léte folytán elnökül alispán ur által kinevezettek.

Előterjesztett a belügyminiszteriumnak leírata, melyben tudatja a megye közönségével, hogy a nagy megyeház és udvarának, valamint az ugyanazon levő fogház északi bástyáin kívül fekvő kis kertnek kizárólagosan igazságügyi célokra 20000 frtért leendő átengedése iránt a megye közönsége által tett ajánlatot az igazságügyi miniszterium elvben oly feltétel alatt hajlandó elfogadni, hogy az államot ezen 20000 frton felül ezen ügyletből felmerülhető semminemű más költség ne terhelje és az említett összeg az ingatlanok átadásának napjától számított négy év alatt 5000 frtos részletekben törlesztessék, amit a közgyűlés az állandó választmányi javaslata alapján elfogadott. Mivel pedig a belügyminiszterium az átengedendő nagy megyeház helyett építendő közigazgatási helyiségek költségeihez az árva tartálékálpból igénybe venni szándékol összegre nézve az 1885. évi gyám-pénztári számadás és mérleg felterjesztése alapján fog nyilatkozni: a kérdéses 1885. évi gyám-pénztári számadás és mérleg hiteles másolatban a belügyminiszteriumhoz felterjesztetik.

A földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi kir. miniszterium által az állami állatorvosokra, azok kerületeire és székhelyeire vonatkozólag újabbban egybeállított és a megye közönségéhez megküldött kimutatás szerint megyénkben ezentúl is Nagy-Kanisza székhellyel csupán egy állami állatorvos lesz, aki — tekintve megyénk nagy kiterjedését, továbbá nagy marhaállományát s hogy ép járványos és ragályos betegedések alkalmával a gyorsan alkalmazott segély által érhető el a biztos siker — hivatalos feladatának megfelelni majdnem képtelen: feliratilag a közgyűlés megkeresi a magas miniszteriumot, hogy Zala-Egerszeg székhellyel a megyében egy második állatorvosi állomást felállítani és területkörének megállapításánál a megye alispánjának e részbeni javaslatát alapul venni méltóztassék.

A szentgróthi szolgabírói járás visszaállítása tárgyában beadott kérvény véleményes jelentéstételt végett az alispán ur elnöke alatt kiküldött több tagú bizottságnak adatott ki azzal, hogy a visszaállítás módzataira nézve a szeptemberi közgyűlés elé tegyen jelentést.

Nován egy személyi üzleti jogú gyógyszerész felállítását a közgyűlés az illetékes szakközégek véleménye alapján megengedte, ellenben azon kérvényeket, hogy Keszthelyen egy második gyógytár, Bellatinczon pedig gyógyszerész állíttassék fel, elutasította.

A kisbirtok (parasztbirtok) állapota Zalamegyében.

(F o l y t a t á s.)

A zalamegyei vend ajku parasztbirtokosok zalamegyei szőlőbirtokainak talaja, a hegyek magaslata, égalji és földrajzi fekvése nevezetesen kedvezőtlenebb, mint a muraszombati járási vendeké, a mivélési rendszer pedig semmivel sem jobb mint azoké, így a szőlőmivélés itt a házi szükséglet ellátásán kívül — sőt erre is alig elégséges — jövedelmet nem hoz.

Az átörökítések alkalmával tehát az osztályrészek kiegyenlítése itt nagyobb gonddal jár, mint a fentebb jelzett kedvezőbb körülmények között élő vidékieknél, de azért az mégis megtörténik a nélkül, hogy az osztály megtétele végett a parasztbirtok eladása kérel-

meztessék, sőt azt mindegyik osztozó ellenzi, s a mennyire csak lehet, a földbirtokkiali kielégítettségét kívánja, — mert e megyének minden lakója a magyar, a német, a tót (vend) és horvát egyenlőn átvann hatva azon meggyőződéstől, hogy ez a föld „eltetőd“, „e kívül nincs számokra hely.“

A birtok változás e vidéken is ritkábban, élők között mint örökösödés esetében áll elő; — az átörökítés itt is ritkán végredelet — hanem törvényes örökösödés címén történik. — tehát az osztályrészek egyenlő arányban megállapításával, fő örökös kedvezményeztetése nélkül, — s anélkül, hogy a parasztbirtoknak korlátlanul szabadon eldarabolása közgazdaságilag valamely alapos aggályra okot szolgáltatna.

Zalamegye e közép vidékének Letenye táján lévő említett néhány horvát községeiben a helyzet e vendekénél annyival súlyosabb, mert földjük talaj vegyülete rosszabb, de gabona termelésük a Mura s Dráva ködje által is kockázattva van, — legelőjük, rétjük a Mura kiöntésének és homokkal és kavicsal elöntéseinek kitéve van, jó legelőjük, jó rétjük tehát nem lévén, marhatartásukat sem állíthatják szilárd alapra, — a nép szint oly értelmetlen mint a vend, de kevésbé munkás, kevésbé szorgalmas, kevésbé gondos mint amaz, szarvasmarhái, lovai rosszak, földjeit, szőlőjét gondatlanul hanyagol miveli, — megszokott élet és gazdálkodási rendszeréből a haladás ösvényére kiemelkedni sem értelmességgel, sem akarattal és törekvési vágygyal nem bír, — részben nem is bírhat, mert azon a vidéken szinte kevés a közép birtokos értelmiség, a melylyel érintkezhetnék, a kitől tanulhatna, kinek példája után haladhatna, — a pap, mester, jegyző nem sokat törődik vele, így magára lévőnek hagyva a nép, marad a régieben, azért a horvát községek lakói szegények; megélhetésüket csak is az biztosítja, hogy nélkülözni tudnak, a nők úgy mint a férfiak vászonban járnak, rosszul táplálkoznak; birtokaikon nagy gondal élnek, ezért az előbbi időkben még a Nagy-Kanisza Prágerhoi vasut ki nem épült, főképp fuvarozásokkal foglalkoztak.

A birtok változás adás-vevés útján itt azon okból is ritkább, mert e nép kevésbé tehetőse lévén, nem vásárolgathat, azért a birtok változás leginkább itt is csak átörökítés folytán s ez a törvényes örökösödés címén áll elő, — az osztályrészek kiegyenlítése itt is a fentebb előadott módok szerint és nem az öröklött birtok eladása — útján történik. E nép bár szapora lévén, örökösödések folytán a birtok feldarabolása halad — szegénységét nélkülözésével pótolja, — azért közterheit rendesen viseli, s ezek miatt ingatlanok kényszer eladásai itt is ritkán fordulnak elő.

A nagy-kanisza járásban is van néhány horvát község, de ez már a közép vidék azon részéhez tartozik, mely előbb a II. a, alatt ismertette lett, s azok tehetőse községek.

A horvát és vend községek által birt területen kívül a jelen alosztály alá foglalt nagy vidéken a nép tiszta magyar. E nagy területen az előbb említett Belatinczi uradalmon, továbbá a Letenye és szécsi-szigeti hitbizományi uradalmakon, Alsó-Lendva, Lenti, nempti bánok-szent-györgyi nagy terjedelmű hitbizományi uradalmakon, a szombathelyi püspökségi egyházi javadalmi novai uradalmán kívül több nagy és közép birtok létezik, de mert különösen a Lendva-lenti, bánok-szent-györgyi, novai uradalmakban roppant erdőségek léteznek, — a művelés alatt álló földterületnek nagy része még is paraszt kézen van.

Szőlőhegyek e vidéken is vannak, de a szőlőművelés itt már nagyon hiányos, — a szőlőfajok nagyon silányok, legtöbbnyire kadarka, mely bőven terem ugyan, de bora savanyú, ehhez jön hogy a szőlőkben sok a gyümölcsfa, mi e különben is hideg kötött agyag talajt beárnyékolja, esőzések után a talajt kiszáradni nem engedvén elnyirkosítja; különben is a tisztán tartásra kevés gond fordítatik, s a nép alig várva, hogy csipős mustot ihasson — korán leszüretel, azért bora savanyú s csak is a helyi fogyasztásra használtatik, kereskedésre nem veszik.

A parasztbirtokon a földmivélés általában hanyagul üzetik, a nép itt még legtöbbnyire erőtlén marha által vont fatengelyes talyigán folyton jobbra balra bicsergő rozsa faekével turja fel alig négy ujnyira a földet, — silány tisztátalan magot vet ritkán trágyázott földjébe, azért termése is minőségére silány, mennyiségére kevés ugy, hogy a mag alig 4—5 szemet ad.

Takarmányt nem termel, vonós marhája a legtöbbnek legelőn él — az már haladás, a mely községben a vonós marha legeltetésére a közlegelőnek egy részét kijelölik „ökör tilosnak“, — rendszeres vetés torgót nem folytat, de ugarol, azaz éveken át parlagon hagyja birtoka egy részét, az az mint mondani szokják „nyugodni hagyja“ — (van is rá szüksége a kimerültség után) melyet a közben saját marháinak legelőjéül használ, — pár év után feltöri s ha kerül rá egy kicsit, megtrágyazza s őszi búzát vet bele addig, a meddig csak megtermi, azután rozsozt stb., s ismét másutt kezd.

Buza termését eladja, s ebből továbbá marhanevelésből él. De ez itt kevésbé üzetik oly sikeresen, mint a fentebb II a, alatt ismertett vidéken.

Pedig ugy a földmivélés mint a marhatenyésztés szakértelem, szorgalom, kellő töke, s okszerű kezelés mellett e vidéken is sikerrel üzetetik, mit igazol ama körülmény hogy a felső, közép s alsó Göcsejben mint Arkosháza, Döbréte, Németfalu, Tárnok, Bonczonföld, Szent-Kozmadombja, Lórántháza a közép birtokosoknak virágzó jövedelmező gazdaságaik vannak.

A szarvasmarha tenyésztés itt is üzetik, de sőt némely vidék mint a Cserta mellék, Bánok Szt.-György vidék és szarvanyosan több helyeken már lötenyésztés sel is foglalkozik a nép. A két említett vidéken midőn még a megye maga tartott az adózó nép részére méneket, s mig a legelő elkülönítések előtt a terjedelmes legelőket az urbéresek a földes urral közösen használták a lötenyésztés határozott irányban fejlődött és a Bánok-Szent-György vidéki, Cserta Kerka melléki lovak keresettek voltak, — e faj azonban az ötvenes hatvanas

években majdnem teljesen megszűnt, — s csak az utóbbi években kezd ismét a fedezetési ménállomások felléptetése folytán fellendülni.

A paraszti birtokos itt kevésbé értelmes, az idősök közül kevés tud irni olvasni, — élet igényei nincsenek, szegényesen él, rosszul táplálkozik, — a népesség e nagy területen gyér, nem növekedik sőt különösen a felső Göcsejben észrevehetőleg fogy, azért a birtok elaprózása sem halad nagy mérvben, földbirtokban nincs hiány, de annak művelésére nem bír elég erővel, tőkével, azért bár a földbirtok elég, még is a szegénység a megyében itt legnagyobb, az adóhátralék legtöbb, s a mi kényszereladások kincstári követelések miatt elrendelhetnek leginkább itt fordulnak elő.

A birtokváltozások itt leginkább csak átörökítés folytán fordulnak elő — a fentebb előadott körülmények kíséretében s eljárás szerinti lebonyolítással.

III.

Muraközben, melynek területe 11. □ mérőföld, 65,146 lakossal, a terjedelmes csáktornyai urodalom kívül más nagybirtok nincs, középbirtok is alig néhány létezik, s így majdnem egészen paraszt kézen van.

A nép faj horvát, tisztán catholicus, vakbuzgón vallásos, egyházmegyéileg a zágrábi érseki megyéhez tartozván, a papok 3—4 köztiszteletű egyént kivéve, többnyire illír érzelműek, magyarul nem tudnak, tudni nem is akarnak, — a kántor-tanítók hasonló érzelműek, igen természetes tehát, hogy nem magyarosodik, s ennek bekövetkezése nem is — vagy csak a messze jövőre remélhető. Az értelmiségben hátra van, irni olvasni kevés felhőt ember tud, mert az iskolák rosszak voltak, a papok nem is akarták, hogy jó iskolák legyenek, úgy hogy a megye felterjesztése folytán az egész Muraközre rendkívüli kormány intézkedések szükségeltettek a régi tehetetlen tanítók kicserélésére, iskolák felállítására, tanítók alkalmazására végett.

Dicséretes kivételt képez Csáktornya és Perlak mezővárosok hazafias magyar érzelmű horvát ajku lakossága, hol a magyarosodás a magyar nyelvi iskolák felállítására, a városok jóakarata s áldozatkész támogatása folytán örvendetesen halad, s a jó iskolák eredménye gyanánt az értelmiség is fejlődik, emelkedik és terjed.

Muraköznek egy része hegyes, legnagyobb része azonban sík, lap, vizenyős agyag félrészekkel, kavicsos altalajjal, kevés vízfolyással. — E körülmények, még inkább pedig a Mura és Dráva folyók ködjének a szemes gabona fejlődésére káros hatást gyakorló voltánál fogva a gabona termés kockázott és bizonytalan lévén, — egész Muraközben kukoriceza — a hegyeken ezenkívül hajdina, köles természetik — úgy hogy egész Muraközben a szem termés csak a kukoricával már túlságosan kihasználtságba vetett rozs termésre szorítkozik, — a rozs tarló felszántatván, hajdinával, tarló répával vetetik be.

Bámulatos, hogy ezen az ember emlékezete óta és a traditio szerint legalább is két század — t. i. a törökök Kanizsáról kiűzése s az innét megszállott vagy folytonosan fenyegetett vidékek felmentése óta Muraköz folytonosan e gazdálkodást folytatja t. i. évekig ugyan azon földben kukoricát természet és termésé még is sikerül, úgy hogy holdankint (1200 □ öl) 20—35 mérő szemes kukoricát terem. Ezen kívül tele ülteti babbal, káposztával, répával, s a mivel csak lehet, s csak ha már teljesen kimerült, veti be rozsral, zabbal, rozs után hajdinával. Itt tehát vetés forgó rendszer, váltó gazdaság teljesen ismeretlen.

A dohány monopólium behozatala előtt Muraközben nagyban természetelt a dohány, különösen ennek azon zsiros erős átható illatos füstű faja, mely „Cserebi“ név alatt ismeretes, s valószínűleg a török hódoltság idejében importáltatott. E dohány termelés előbb igen jövedelmes volt, azért kiterjedt mértékben üzetett, azonban a pénzügyi közegeknek a dohány beváltásánál követett zaklató s nem méltányos eljárása a termelők elkedvetlenítését, s most már csekély mérvben — inkább csak saját használatra, mint a kincstár számára üzetik.

A földrajzi helyzet s a talaj is a dohány termelésre előnyös, s a vidék felette népes lévén, a sok munkát és gondozást igénylő dohány termelésre itt elég munkás kéz található, úgy a nép érdekében valaminek az állam pénzügyi érdekéből s általában közgazdasági tekintetből a kormányának különös gondját kellene fordítani a muraközi dohány termelésre, mi egyáltalán nem történik.

Előbbi években kísérlet tétetett itt a selyem tenyésztés érdekében selyem hernyó tenyésztéssel, a megye Perlakon szedres kertek s ugyanott filandát állított fel, — a nép is — jó hajlammal és készséggel fogott a termeléshez, — azonban a gubók beváltásánál követett késedelmes, ügyetlen eljárás miatt a nép kedvét vesztvén s utóbb a gyár is, melynek számára a termelés történt volna, megbukván — a selyem hernyó tenyésztés, mely itt nagy készséggel nagy terjedelemben üzetnék, teljesen megszűnt.

A selyem tenyésztés emelésére kiküldött miniszteri meghatalmazott jótékony működésére Muraközben igen hálás tért választhatna.

A szarvasmarha tenyésztés Muraközben kevésbé diszlik, — az itt levő marhafaj sem alkalmas erre, mert az apró horvát úgynevezett „kuli“ faj van elterjedve.

Ellenben a lótenyésztés sikerrel üzetik, — az utóbbi 10—15 év óta a lótenyésztés díjosztások által a buzdíttatva a nép, a lótenyésztést gondal műveli, a „Nori“ faj fejlődése és terjedése nagy lendületet nyert, s a jó és szép ló tenyésztetik, a csáktornyai és szent-ilonai roppant lóvásárokat távol vidéki, sőt olaszországi számos lókereskedők felkeresik, s a lovakat nagy áron fizetik.

Muraköz szőlőhegyei erős bort teremnek, előbb jó áron megvették a kereskedők s leginkább külforgalomba kerültek, a helyi fogyasztás Letenye, Dobri és Lendva vidéki silányabb borokkal látatván el, azonban mint egész Zalában, úgy Muraközben is a borkereslet teljesen megszűnt.

A szőlőművelés különben Muraközben — kivéve az urodalmi s az értelmiséghez tartozó tulajdonosok

szőlőt — rosszul gondatlanul üzetik, s a népnél a jobb szőlőművelésre törekvés és haladás épen nem észlelhető.

A vasutak kiépítése előtt Nagy-Kanizsának — mely régi időktől nem csak Somogy és Zalamegyék kereskedelmi forgalmának gócpontja volt, de innét indult ki vagy itt közvetített az átviteli kereskedés is Trieszt, Budapest, Grác, Bécs felé, a tengelyi szállítást legnagyobb részben Muraköz lakossága látta el mint fuvaros, a tuvarozást nagy terjedelemben folytattán, sok pénzt szerzett.

Míndezzen körülményeknél fogva — és mert a nép ruházatában igen egyszerű volt, a minthogy még most is legtöbbnyire a nők vászony-szoknyákban, vászony-kendőben, a férfiak gatyában szürdohmányban, télen térdig érő bőrbundával járnak — s életmódjuk, háztartásuk igénytelen, mert kenyerét, maléját, pogácsáját kukoricából süti, gánicáját, kását kukoricából főzi és mert kukoricából előbbi időkben Olaszország s Bécs felé nagy kivitel volt, jól fizetett lovaiért a nép nagy árakat kapott, a dohány, máshol a bor is jól jövedelmezett, dacára hogy a nép faj szapora lévén, az osztozkodások folytán a telkek már a régiebb időkben elapróztattak úgy, hogy leginkább csak $\frac{1}{4}$ telkek léteznek, jelenben pedig az $\frac{1}{4}$ telkek is ritkábbak — a muraközi paraszt még sem volt szegény, sőt ellenkezőleg Zalamegyében a muraközi parasztnak volt legtöbb pénze.

A paraszti birtok elaprózásából elszegényedés bekövetkezését Muraközben ellensúlyozza azon körülmény, hogy az egész Muraközre kiterjedő csáktornyai urodalomban a legelő elkülönítés, birtok rendezés folytán Muraköznek majd mindegyik községében maradtak legelő területek, vagy irtás földek, erdő részletek, urasági legelők, földek, rétek, a melyeken nem nagy kiterjedésük miatt majorsági gazdaságot felállítani okserünek nem találtak, vagy más majorsági gazdasághoz csatolni vagy onnét kezelni célszerűen nem lehetvén, igen méltányos árak és kedvező fizetési határidők mellett — az urodalom tulajdonosa által öröklő tulajdonilag azon köz ségbelieknek átengedettek, — így Muraköz paraszti birtokosai százezereket érő ingatlanok tulajdonához jutottak. Hasonlóképp az italmérsi kisebb haszonvételei jog is igen sok helyen a paraszt községek által az urodalomtól megvásárolvatván, s ennek jövedelme községi célokra fordítatván, a községi pótlékok nevezetesen csökkentek.

A paraszt általában ragaszkodván földjéhez, a birtok változás Muraközben is leginkább csak átörökítés folytán, végrendekezés nélkül, a törvényes örökösödés útján, — s az osztály részek kiegyenlítése a fentebb ismertetett módok szerint történik.

A községi erdők Muraközben nagyon elhanyagoltak, — úgy hogy sarjnövés útján alig állíthatók jó karba, azért ha csak a leggondosabb kezelés alá érvényesen nem vétetnek, fa szükséggel fog küzdeni.

Muraközben egykor nagy elterjedésben folytattott a len termelés is, mire igen alkalmasnak találtott, ez azonban ma már nagyon megcsökkent.

Ezen termelési ágat érdemes lenne a kormányának — különös vizsgálódás és törekvés tárgyául tenni.

IV.

A paraszti birtokon gyakorlatilag üzött mező gazdálkodás megismertetése után a helyzetnek a feltett kérdőpontok szerint teljes megvilágítása végett még némely megjegyzéseket kell tenni.

Zalában a legelő elkülönítés, fájzsztat szabályozás, birtok rendezés alig egy két községet kivéve mindenütt megtörtént s általában a volt urbéresekre megnyugtatólag; a volt földes urak nem voltak szükkeblűek, főképp ahol egyezségek történtek, a volt jobbgyok elégséges legelőt erdőt kaptak; — a legelő elkülönítésekkel kapcsolatot legtöbb urbéres községben a tagosítás is megtörtént, de a nép konoksága ellenkezése miatt ritkán helyesen felfogott irányban, mert birtokaikat ugyanazon mévelési ág szerint is többnyire több dülőben vették ki, az elszórt részleteken a gazdálkodás sok haszontalan járassal, időtöltéssel áll kapcsolatba.

A szarvasmarha s lótenyésztés a jövedelem lényeges részét képezvén — s a marha nevelésre a közlegelő szükséges kellék lévén, a községi közlegelők fentartandók és azok gondozása p. o. a kopár területek befásítása, a szükséges lecsapolások eszközöltetése, az ártalmas gyomnak irtása stb. iránt közhatalossággal is felügyelni kell.

A gazdálkodás módszerében ott, hol több közép birtok létezik, s a nép a példát látja — észlelhető a haladás, mi vaskék, szelölő-rosták használatában, a vonósmarhák istállózásában, a trágya gondosabb kezelésében, némi takarmány termelésben, jobb vetőmag elvetésében, a szüret idejének helyes meghatározásában stb. nyilvánul.

Vető-ésplőgépet, zeckskavagót stb. a nép kivételesen használ, a konkolyválasztókat ahol a gazdákörök megismertetvén a néppel, igen szívesen használják.

Rendszeres váltó gazdálkodást a nép sehol nem folytat, községileg sincs sehol vetés forgó megállapítva.

Vidéki városokban az iparos, ha csak teheti, hogy vagy saját keresményéből vagy nője után birtokhoz juthat — szívesen foglalkozik a gazdasággal, — mire némileg utalva is van, mert vidéki városokban is sok az iparos, s ipara után alig képes élni, mert a gyári készítmények majd minden iparágból már a vidéki kis városokban is kaphatók, melyekkel mert a gyári készítmények jobb minőségben s olcsóbban kaphatók, mint a vidéki iparosok tökéletlenebb és drágább készítményei — nem versenyezhetnek.

Ily iparosnak kevés földbirtoka lévén azt legtöbbnyire kukorica, burgonya kerti termények alá használja s ez a megélhetést elősegélyvén, helyzetekre előnyösnek mondható.

Paraszt gazda a mezei gazdálkodása mellett ipart nem folytat. Szőlős vidékeken s hol sok szilva terem mint Zala II. a. b) vidékén, a nép szívesen foglalkozik a pálinka főzéssel, — s hogy nagyobb mérvben nem fejlődhet, a pénzügyi törvényeknek, s ezeket kezelő pénzügyi közegek eljárásának tulajdonítható,

mert a mint a kis kazán tulajdonosa valakinek — ha bár csak felében egy két akó szilváját vagy törkölyét vagy borseprűjét kifőzi, III. osztályu kereset adó alá felvétetik, — különben is a bárcza váltás, adó bevallás, — sokszor a kivetés elleni felszólamlás s több e féle eljárás miatt annyira utánjárása, időtöltése és költsége van, hogy utóvégre is kénytelen a főzéssel felhagyni, szilváját, törkölyét, seprűjét eladja, úgy a mint veszik.

Előbbi időkben a megye némely vidékein különösen Göcsejben és Muraközben a nők magok szőtték a gazdaságban termelt s általuk kidolgozott kenderből, lenből a család tagjai számára a vásznat, ez azonban most már csak Muraközben és Göcsej 7—8 községében van még szokásban, máshol már megszűnt s mind inkább kezd terjedni különösen tehetősb községekben a gyári készítmények használata.

Kisbirtokokra a haszonbérbe adás nincs szokásban és csak is árva ingatlani bérbeadásánál fordul elő, — a haszonbérlok ily esetben magok a falubeli kisbirtokosok egyike másika; — oly osztály vagy egyének, kik kizárólag kisbirtok bérlő foglalkozásuk lennének — Zalában nem léteznek.

Szinte nincs szokásban s nem fordul elő kisbirtoknak zálogba adása vagy az a viszony, hogy a korábbi tulajdonosok eladósodás útján tényleg hitelezőinek bérlőkké váltak volna.

Némely vidéken lassabban — más vidéken észrevehetőbben — de általában fejlődik, emelkedik a nép szellemi színvonala, szelidül erkölce, különösen örvendetes, hogy a paraszti birtokos osztály körében nem terjed, de sőt észrevehetőleg csökken az iszákosság, — az üzleti értelmisége pedig p. o. adás, vétel előfordul-tánál helyén van, a paraszt nem hagyja magát rászédetni.

Az eladósodás elég nagy — ezt osztályrészek ki-elégítése, osztályok vagy tüzvész folytán előállott szükség építkezések, birtok vásárlások szokták leginkább előidézni.

De okozták s még inkább okozzák ezt a közterhek is, és pedig a szőlőválság és az új kataszter.

A szőlőválság kereszttül vitele súlyos teherrel nehezedett a paraszt birtokosra leginkább saját konoksága miatt.

Az egész eljárást bizalmatlansággal gyanusan fogadta. Bár mint megmagyarázták neki a törvényt, a szőlőbirtokok jogi minőségét, a földes urak azokra vonatkozó törvényes jogait — nem hitte. Általában az volt a hite, hogy a szőlőket is mint az urbéreségeket megváltja az ország, — azért vonakodott a válsági tárgyalásokba befolyjni, egyezkedni, miért is az eljárás jogi képviseltetése nélkül, legtöbbnyire pedig anélkül, hogy a tárgyalásra csak meg is jelent volna, a földes ur egyoldalú előadása és gyakran a kétes értékű bizonyítékok alapján történt az átlagos árakat magasan túl haladó összegben a megállapítás.

A szőlőválságok kereszttül vitele után öt hat évig az adók és közterhek behajtása nem történt oly körül-hetetlen szigorral, mint az adófelügyelők felállítására óta, azért a hátralékok felette felszaporodtak, melyek tisztázására, hogy az árveréstől magát megmentse, kénytelen volt adósságokat tenni.

Az 1877. VIII. t. c. meghozatala előtt ez könnyen ment, kinek birtoka volt nagy kamatra könnyen kapott magánosoktól kölcsönt, s ezt fel is használta a nép, adósságai legtöbbnyire azon időszakból származnak.

Az új kataszter még súlyosabban és sajnos, hogy megorvosolhatatlanul a jövő időkre is nyomasztólag nehezedik Zalában a nagy s közép birtokra éppen úgy mint a paraszti birtokra.

A községi bizottságok léhasága, a járási bizottságoknak az ügyben tájékozatlansága, a járási biztosokkal szemben nem elég érvényessége, maguknak az érdekelt birtokosoknak közönyössége miatt általában az osztályozás és tiszta jövedelem kiszámítás oly hibás, téves adatok alapján és helytelenül történt, hogy a megállapított tiszta jövedelem a valódi viszonyoknak meg nem felel, azon jövedelmet legnagyobb szorgalom mellett sem lehet elérni. — Midőn a bortermény kereslete értékesíthetése megszűnt, a gabona ára 20—30% -kal leszált, a földadó helyenkint 35—40% -kal emelkedett, — az eladósodásnak be kellett következni. (Vége köv.)

Hivatalos rovat.

Zala-Egerszegi rend. tan. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a pap utcára nyíló új utcában még fentmaradt 4 házhely **f. évi május hó 9-én d. u. 4 órakor** a helyszínen fog árverés útján eladatni, az árverezni kívánók tisztelettel meghívattak.

Kelt Zala-Egerszegben, 1886. május 5-én.

Németh Elek s. k.
v. főjegyző.

Kovács Károly s. k.
polgármester.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Gyászmisét tartatott f. hó 5-én a helybeli kir. törvényszék az április hó 30-án elhunyt dr. Pauler Tiva dar igazságügyminiszterét. A gyászmisén a helybeli kir. törvényszék, járásbíró, kir. ügyészség és kir. közjegyzőség testületileg jelent meg. — A megye — mint lapunk más helyén olvasható — a nagy férfú iránt való kegyeletét lerovandó, a közgyűlésen alispán ur indítványára jegyzőkönyvileg fejezte ki a veszteség letti részvétét s elhatározta, hogy erről a gyászoló családnak levél útján értesítsék.

A zala-egerszegi tekeegylet f. hó 2-án tartott közgyűlésén Szeghő István egyesületi elnök a megjelent tagokat melegen üdvözölvén, a közgyűlést megnyitottak nyilvánította. A pénztárnoki számadás előterjesztetvén, az 1885. évi bevétel 348 frt 26 krt, a kiadás 343 frt 96 krt tett s így a pénztár maradvány 4 frt 30 kr., melyhez az 1884. évi pénztár maradványt hozzáadva, az egylet vagánya 165 frt 92 krból áll, melyből 110 frt 26 kr a takarékpénztárban van elhelyezve, 55 frt 66 kr. pedig pénzkészlet. A beteresztett

számadás Hanthy Károly Szücs, Károly és Udvardy Ignác egyesületi tagokból álló bizottságnak adatott ki megvizsgálás végett. — A tisztújítás következőleg ejtett meg: Szeghő István elnök, Kovács Károly alelnök, Kaffehr Béla, Elő Ferenc jegyzők, Boschán Gyula ügyész, Udvardy Ignác pénztárnok. Választmányi tagok: dr. Arvay István, gr. Festetics Benó, Gidró László, Gózonny László, dr. Gyömörey Vince, Hajik István, Horváth Ede, Pajthy Elek, Skublies Imre, Tomasich Sándor, Udvardy Vince, Víz Gyula. — Elnök jelenté, hogy megkíséreltetett a kaszabai tekehelyiség bérbevétele iránt az egyezség, de ez ideig eredményre nem vezetett, miért is Kovács Károly, Gidró László, Kaffehr Béla és Udvardy Ignác tagokból álló bizottság küldetett ki avval a megbízatással, hogy ha a kaszabai tekehelyiség nem sikerül kivenni, úgy a Rozenkranz-féle kertben levő tekehelyiség vétessék ki ugyan oly feltételek mellett. (A bizottság a Rozenkranz-féle kertteliségét vette bérbe, egyúttal folytatólagos megbízatásához képest elhatározta, hogy május hó 30-án lesz a tekeverseny).

Gyászhir. Özvegy Skublies Lászlóné született Darázs Josefín úgy a maga mint leánya Skublies Eugenia és számos rokonai nevében szomorodott szívvel jelentik félejtethetlen férje, illetőleg édes atyjának Skublies László földbirtokosnak életének 67. évében hosszas szenvedés után 1886. évi május hó 5-én reggeli 3 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hiült tetemi folyó évi május hó 7-én reggeli 10 órakor fognak Csepel E. temetkezési vállalata által a bessenyői sírkertben a rom. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig ugyan f. hó 7-én reggeli 9 órakor fog a Mindenhatóknak a bessenyői templomban bemutatni. Bessenyőben, 1886. május hó 5-én. Aldás és béke poraira! A közügyek buzgó harcosa hűnt el benne. Téveken részt vett a megyei ügyekben; a törvényhatósági gyűlésekről soha sem hiányzott, élénk figyelemmel kísérve a tárgyalásokat és számos ügyet világított meg talpraesett fészolalásával. Temetés nagy részvét mellett volt f. hó 7-én. Városunkból sokan mentek ki a boldogultnak a végtisztességet megadni, a környékbeli intelligencia teljes számmal volt képviselve.

Egyházmegyei hir. Megyés püspök úr öméltsága a felső-őri plebániát Balogh Dénes szombathelyi segédlelkésznek adományozta, Bórdosy Kálmán ikervári plebánosra neveztetett ki, Tóth László segédlelkézi minőségben Alsó-Lendváról Szombathelyre helyeztetett át.

Tavaszi mulatságok határnapjai. A zala-egerszegi önkényes tüzoltó egyesület május hó 23-án tartja tavaszi táncmultságát, a tekeegylet május hó 30-án tekeversenyt rendez, a tanuló ifjuság tavaszi multságája június hó 2-án, kedvezőtlen idő esetén 6-án lesz. — Mind három multságot Rozenkranz kert helyiségében rendezik. —

Eljegyzés. Tóth Sándor, a perlaki állami elemi népiskola igazgatója eljegyezte milei Milley Erzsike kisasszonyt, perlaki állami népiskolai tanítónőt.

A zala-egerszegi önk. tüzoltó egyet f. hó 2-án tartott választmányi gyűlésén Szeghő István elnök jelenté, hogy özv. Farkas Dávidné urhölgy öngyásága azon alkalomból, hogy boldogult férje temetésén a csapat kivonult, 100 forint volt kegyes az egyletnek adományozni, melynek felét az egylet pénztárába, másik felét pedig a segélyalapra utalta a választmány utólagos jóváhagyásának reményében. A választmány az elnöki intézkedést helyeslőleg vette tudomásul. — A választmány felhívja a csapatparanesnokságot, adja a csapat tagjainak értésére, hogy mind ők, mind családtagjaik ingyen orvosi kezelésben részesülhetnek s ingyen kaphatják a gyógyszereket, de kik az egylet részéről nyújtandó kedvezményben részesülni akarnak, minden egyes esetben a fő vagy az alparanesnoktól vett bizonyítványt tartoznak az egyleti orvos előtt magukat igazolni, hogy a csapatnak tagjai. — A közgyűlés a választmányt 500 forint erejéig egy tolólétra beszerzésével megbizván, a választmány f. évi február hó 28-án tartott ülésének határozatából felhívta a csapatparanesnokságot, nyomonza ki, hol és mily jutányos áron lehetne ily tolólétrát beszerezni és eljárásáról tegyen jelentést. A tisztikarnak a március hóban tartott tiszti gyűlésén hozott egyhangú határozatából a tisztikar nevében Strohmayer Ferenc alparanesnok azon előterjesztést tette a választmánynak, hogy a tolólétra városunkban egészen felesleges, tehát az ne szerzettessék be, hanem az e célra megszavazott összeg fordítottassék inkább más szerek bevásárlására. A választmány szavazat többséggel az előterjesztés alapján elhatározta, hogy a közgyűlésnek azon javaslatot fogja tenni, miszerint a kérdéses tolólétra ne szerzettessék be. — Egyleti pénztárnok jelentése szerint 7 tüzoltó az egyenruhái számára az egylettel vásárolt posztó árából összesen még 29 forint 25 krral van hátrálékban, a hátrálékosok tartozásaiknak 14 nap alatti befizetésére a választmány által felhívottak. Az alparanesnoki jelentés szerint a tolólétrázó került 38 firt 78 krba, melyből a mázsház faanyagából megmaradt rész elárverezése folytán befolyt 17 firt 35 krt levonva, tényleges kiadása a tolólétrázóra az egyletnek csak is 21 firt 43 kr. volt. — A választmány elhatározta, hogy a csapat tagjai az alapszabályok által előírt fogadalmat f. hó 23-án fogják letenni s ez ünnepély összekötésbe hozzák az évenként tartani szokott tavaszi multsággal. — A fogadalmi ünnepély, valamint a tavaszi multság rendezésével a csapat tisztikarát bizta meg a választmány. —

Halalozás. Bessenyey József, a csaktornyai állami tanítóképző intézet III. éves növendéke, ki néhány hét óta betegesen feküdt itthon szüleinél, f. hó 3-án sorvádsában elhunyt. — Béke poraira!

Nagy-Kanizsa képviselő testületének múlt hó 28-án tartott ülésén Eperjessy Sándor bizottsági tag irásban begdott indítványában azon kívánatának adott kifejezést, hogy a nagy-kanizsai r. kath. városi plebánia kezelése, mely a török uralom megszünte után, valószínűleg elegendő lelkész hiányában a szt. Ferenc-rendi szerzetesekre bízott, egy magasabb rangú főpapra

bízott, mit azáltal vél elérhetőnek, ha ezen kath. plebánia a kellő javadalmazással ellátott felső-őri prépostsággal egyesítettnek és ennek székhelye Nagy-Kanizsára áttétetnek, mit azon tekintetből tart elérhetőnek, mivel mindkét egyházi javadalom adományozása egy és ugyanazon kegyurtól függ és ugyanazon egyházmegyében tekszik. Hogy tehát ez legalább a kérdéses főpap stallum megüresedésével megvalósulhasson, indítványozta, hogy a város közönsége egyrésztől herceg Battyány-Strattmann kegyurhoz, más részről a megyés püspökhöz azon kérelemmel járuljon, hogy a felső-őri prépostság székhelyét Nagy-Kanizsára átvenni, ezzel a plebániát egyesíteni, illetve annak adminisztrációjának kötelezettségével kinevezendő prépostra átruházni s az erre szükséges tárgyalásokat már most megindítani kegyeskedjék. — A képviselő testület ezen nagyon is méltányos indítványt egyhangulag magáévá tette s hiszsják, hogy illetékes helyen a kérelmet teljesíteni is fogják. —

Helyre igazítás. Lapunk legutóbbi számában mind járt az első lapon az első sorban, hol Zalamegye területéről van szó, a tizedes pont elhagyása folytán egy boszantó sajtóhiba csuszott be. Ugyanis megyénk területe 512168 □ kilométer és nem 512168 □ k/m, mint a múlt számban közölve volt.

A „nagy-kanizsai Magyar irodalom- és művészetpartoló egyesület“ évi közgyűlésén a tisztújítást következőleg ejtette meg: dr. Farnék László elnök, dr. Schreyer Lajos alelnök, dr. Bedő Béla titkár, Dr. Schwarz Adolf és Halvax Gyula jegyzők, Schlezinger Gyula pénztárnok, Rosenfeld Lajos könyvtárnok, Pick Salamon házsnagy, Szakostályi elnökök: Bátorfi Lajos az irodalmi, Venczel Rezső a zenészet, Bischitzki Miksa a dalárdai, Hoffmann Mór a színházi és műkedvelői, Tuboly Viktor a multságot rendező, Derbics Dezső a jótékonyági szakosztály elnöke. Választmányi tagok: Babóchay György, Bogyay Odón, Cseresnyés Sándor, Ebenspanger Leo, Erdőly Lajos, Gyórfly János, Grünhut Henrich, Hirschler Miksa (A-Domború), Kramer Lajos, Kövesdi Jenő, Kovács Ferenc, Knauz Boldizsár, Mandák Gyula, Milhofer Odón, dr. Neumann Ede, Oszeszly Antal, Rapoch Gyula, Remete Géza, Rózsavölgyi Antal, ifj. Singer Soma, Sallér Lajos, Somogyi Henrich, Schiffer Kálmán, dr. Szukits Nándor, Weismayer Izidor. —

Fagy. május 8-án szomorú napra virradtunk. — A hőmérő már 7-én esti 8 órakor csak 3 fok meletet mutatott. A nyolcz nap óta orkányszerűleg diühöngt szél este felé megállva, kitisztult és 8-án reggeli 5 órakor 2½ fok hideg volt észlelhető. — A szőlő, gyümölcs, kerti vetemény teljesen lefagyott, félhető, hogy a rozs és repce szintén így járt; a március, áprilisi kedvezőtlen időjárás folytán silányan állott rozsából a legjobb esetben is nyomoru t termést várhatunk.

Hirtelen halál. A helyben állomásozó huszár század egyik közlegénye Farkas József f. hó 6-án a vívási gyakorlat közben hirtelen összerogyott és meghalt. A megéjtett orvosrendőri boncolás szerint a rögtöni halált szívrepedés okozta. — Társai korán elhunyt bajtársuk koporsójára csinos koszorút tettek.

Ráth Mór budapesti könyvkiadó és könyvkereskedő kiadásában megjelentek s szerkesztőségünkhöz be-küldettek: *Shakespeare színművei* új javított kiadás. 2—3. füzet A Cassel-féle kiadás után 600 illusztrációval. Minden 16 tömött lapból áll, és két egész lapot elfoglaló és 2—3 szövegbe nyomott képpel díszített füzet ára 40 kr. — *Életemből.* Igaz történetek. Örök emlékek. Humor. Utóírás. Irta Jékai Mór. Két kötet vagy 8—10 füzet, egy-egy füzet 40 kr. Az ünnepelt író ezen művében esszéinek fényes, a szívárvány minden varázában ragyogó színeivel nem a költészet világát, mint regényeiben, hanem a valót festi. Annyi megható és vidám emléket közöl életéből, hogy majdnem önéletrajznak tekinthető. — *Dimitri Rodin.* Punin és Baburin. Helena. Irta Turgenev Iván, a világirodalom egyik büszkesége, aki népének nemcsak nagy költője, de oktatója és prófétája is volt, aki egy évezred fájdalomainak és reményeinek adott kifejezést örökbecsű műveiben. Egy füzet ára 60 kr. — *Huszár és Magyarországi történelmeiből.* 1823—1848. Irta Horváth Mihály. Harmadik javított kiadás. Egy—egy füzet 50 kr. Nagy történetírónk legnevezetesebb epochalis könyve, mely kiegészítést képezi 6 kötetes „Magyarország története“nek, mely csak 1822-ig terjed, úgy bevezető részét a „Függetlenségi harc“ című nagy művének.

„A babonáról“ címen Sirisaka Andor pécsi tanító, egy vallásos szellemben írt és népies irányú műre hírdet előfizetést. A nép felvilágosítása a vallás útján, elve szerzőnek az előfizetési felhívásának szavai szerint. Ezen szellem fogja könyvét átlengeni. Megírásánál hármast élt tüzött maga elé t. i. olvassa azt a köznép, a serdültebb ifjuság kezébe is lehessen adni és az iskolázott, művelt ember is élvezetet találjon benne. Előfizetési ára 30 kr., öt példány 1 firt 20 kr., tíz példány 2 firt 40 kr. Az előfizetési pénzek szerző címére (Pécs, Ágoston tér 1 sz.) legkésőbb f. hó 20-ig beküldendők. — Ajánljuk a korszerű könyvet mindkét nembeli ifjuság részére az ideai tanév végén jutalmi könyvként. —

NYILTTÉR.

N y i l a t k o z a t .

Hagymásy Gyula úr a „Zalamegye“ 17. számának nyilttérben az illetékes másodfokú iparhatóságnak határozatát, mely szerint neki az építomesteri ipar további gyakorlása az 1884. évi XVII. t. c. 22. §-a alapján megengedtetett, közölve, ugyanekkor kijelentette, hogy maga részéről az ügyet befejezettnak tekinti.

E nyilatkozatra Simmer József ácsmester úr, mint a zalaegerszegi építészeti ipartársulat elnöke, a 18. számban felelt s mivel erre Hagymásy Gyula úr az említett számban kifejezett nyilatkozata szerint nem válaszolhat, a magam részéről, mint aki érdekelve sem az egyik, sem a másik fél részéről nem vagyok s egyedüli célom, hogy a személyeskedéseknek véget vessék,

Nyomatott Tahy Rozáliánál Zala-Egerszegen.

a fenforgó ügy tisztába hozatala végett szükségesnek tartom a következőket elmondani:

Előttöm fekszik Hagymásy Gyula úr érettségi bizonyítványa, valamint a stuttgarti kir. műegyetemről nyert végelbocsátási bizonyítványa (absolutoriuma), mely szerint tehát ő az építészeti szaktanfolyamot elvégezte és így az építész név és az építész gyakorlata őt megilleti; mert bár a m. kir. Józsefműegyetemen azon időben, midőn Hagymásy Gyula úr tényleg működni kezdett, az építészből vizsgálatot tenni és így oklevelet (diplomát) nyerni lehetett is, azonban az építészre nézve ez előlva csakis a minősítésről szóló törvény cikk életbe lépte óta van, amint ezt az országos mérnök és építészegylet részéről jött értesítés igazolja.

Ezen általunk felhozott és szerkesztőségünkben egy hét lefolyásig bárki által megtekinthető iratból tehát kiderül, hogy mind az első, mind a másodfokú iparhatóság határozata teljesen jogos alapon nyugodott, melyben az 1884. évi XVII. t. c. 22. §-a alapján, mely azt mondja, hogy akik jelen törvény hatályba lépte előtt a 10. §-ban felsorolt iparágak valamelyikét üzik, azt ezen túl is külön engedély nélkül folytathatják — Hagymásy Gyula úrnak továbbra is az engedélyt megadta; mivel Hagymásy Gyula úr bizonyítványai alapján azt előzőleg gyakorolni jogosítva volt.

Ennyit az igazság érdekében. — Végül megjegyezzük, hogy mivel adatainkat okmányok- és hiteles iratokból merítettük, lapunkban ezen ügy vitatását — mely csak is a személyeskedés terén mozoghatna — befejezzük. — Zala-Egerszeg, 1886. május 8-án.

Udvardy Ignác s. k.
lapszerkesztő.

Felolós szerkesztő s kiadó-tulajdonos:

UDVARDY IGNÁC.

79. sz. v. 1886.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a zala-egerszegi kir. járásbírószág 4754. számú végzése által Renberger Adolf budapesti lakos végrehajtató javára Steiner Simon váliczkai lakos ellen 107 firt 93 kr. tőke és ennek járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság föltűzött és 338 firta becsült egy pár csikó és szobabeli butorokból álló ingóságoknak nyilvános árverés útján leendő eladása elrendeltetvén, ennek a helyszínen vagyis Váliczkán alperes lakásánál leendő eszközökre 1886-ik év május hó 10-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatul fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zala-Egerszegen, 1886-ik évi április hó 13.

NAGY SÁNDOR
kir. bir. végrehajtó.

40 éven át kipróbált

Anatherin szájj-víz

dr. POPP J. G. cs. kir. orvostól,

Bécs, I. Bognergasse 2.

Orvosi bizonyítványok:

Prof. OPPOLCZER, kiérdemült rector magnificus, professor a cs. kir. klinikán Bécsben, es. kir. udv. tanácsos stb. Megvizsgáltam az ön Anatherin szájj-vízét s azt ajánlásra méltónak találtam.

Prof. DRASCHE, a valódi Anatherin szájj-víz orvosi gyógyszerstályaán a cs. kir. közkörházban kísérletileg alkalmazta, és azt igen célszerű és kitűnőnek nyilvánította.

Dr. KAINZBAUER, cs. tanácsos, érdemült professor, én a Popp-féle Anatherin szájj-víz betegimnek felette nagy számánál, szájj- és fogbetegségeknél rendkívüli jó sikerrel alkalmaztam, miután annak vegytiszta alkotórészt megvizsgáltam győződvé.

Még az idült hurutoknál is felettebb jó hatással van a megtámadott szájj, torok és gége részének a Popp-féle Anatherin szájj-vízrel való megérintésnek.

Prof. SCHNITZLER a Popp-féle Anatherin szájj-víz a szájj, nyak és a torok ür betegségeinél, mint szinte a foghbetegségeinél mindenkor a legnagyobb sikerrel alkalmazta.

E kitűnő tulajdonságainál fogva mindenütt méltán kiérdemelt elismerésben részesülő Popp-féle fogszerke valódí és friss minőségben

KAPHATÓK: Zala-Egerszegen Kaszter Sándor, Szent-gróthon Boty Péter, Keszthelyen Braun P., Sümeghen Stámborszky L., Tapolczán Glázer S., Alsó-Lendván Kiss Béla, Mura-Szombathban Böles Béla, Vasvárott Bertalaní V., Körömben Boor Béla és Sonnenveld örökösének gyógyszerstályaiban.

Amerikáról,

valamint Ausztrália- és Afrikáról kiki ingyen szóbeli vagy levélbeli értesítést szerezhet az általános ismert cégnél: **Reiner Theodorál Hamburgban.** Az e célra használható kézikönyv: „Englisch ohne Lehrer“ leírások és térképekkel kívánatra 30 kr. szállítási költségekkel levélbelyeggekkel való megtérítése mellett megküldetik. Ügy-nökök utazók felvételére fix fizetés vagy jutalék mellett kerestetnek. —

10—5.

Alólirt Zala-Egerszegen letelepedvén,
a férfi-ruha készítés terén Bécsben a
legelső műhelyekben 9 éven át szerzett
tapasztalatimat bátor vagyok a n. é.
közönség becses figyelmébe és igényébe
ajánlani.

Lakásom:
Fehérkép-utca, Kaszás-féle ház.
315. sz.

Mély tisztelettel
Mentes György
férfi-szabó mester.

Koritniczai gyógyfürdő

Liptómegeye, vasúti állomás Rózsahegy.
Évad-megnyitás május hó 15-én.

Ásványvíz-gyógymód, fenyő-fürdők, juhsavó,
hidegvíz-gyógymód. Elsőrendű gyógyhely gyomor-
és bélbetegségek, máj- és lép-daganatok, aranyeres
bántalmak, sápkór, asthma és idegesség ellen.
Messze mértföldekre elterülő fenyveseinek
fogva páratlan levegőjü climaticus gyógyhely.
Pósta, távirat-állomás és gyógytár helyben.
Fürdőorvos: **dr. Ormai József.** Menet-térít je-
gyek 33 $\frac{1}{3}$ % árleengedéssel.
Minden bővebb tudósításokkal szolgál és
lakásokra megrendeléseket elfogad a fürdőigaz-
gatóság.

Bölcszázai **BELHÁZY JÁNOS,**
Koritniczán.

FRIS TÖLTÉSÜ
szénsavas-
földes-
vasas-sós
Koritniczai savanyúvíz.

Kitünő gyógyszer gyomor- és bélbetegségek,
máj és lép-daganatok, valamint az **aranyeres**
bántalmak ellen. Borral rendkívül üdítő ital.
Kapható: a fürdőigazgatóságnál Koritniczán. —
Budapesten a főraktárban Szondy-utca 66. sz.,
Édeskuty L., Mattoni és Wille uraknál, vala-
mint minden jelentékenyebb ásványvíz és fü-
szerkereskedésben. 3—1.

97. sz. v./1886.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c.
102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a
z.-egerszegi kir. járásbíróóság 1336. számú végzése által
Henberger Hermán mura-szombati lakos végrehajtató
javára **Blau Vilmos** z.-lövői lakos ellen 500 forint tőke
és ennek járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végrehaj-
tás alkalmával bíróság lefoglalt és 436 forint 60 krra be-
csült bolti vas árucikkekkel álló ingóságoknak nyilván-
os árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek
a helyszínén vagyis Zala-Lövön alperes boltjában leendő
eszközlésére **1886-ik év május hó 18-ik napjának dél-
előtt 10 óráig** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi
LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek
becsáron alul is eladatni fognak.

Az előtérzendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Z.-Egerszegen, 1886-ik évi április hó 29.

NAGY SÁNDOR
kir. bir. végrehajtó.

Mária-Celli Gyomorcsépppek,

jeles hatású gyógyszer a
gyomor minden bántal-
mai ellen, és felülmulhat-
lan az étvágy hiány, gyomor
gyengeség, roszszagu
lehellet, szelek, savanyu
felbőfögés, kólíka, gyomor-
hurut, gyomorigés,
hugykőképződés, tulságos
nyálkaképződés, sárgaság,
undor és hányás, főfájás
(ha az a gyomorból ered), gyomorgöres,
székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel
és ital által, gíliszta, lép- és májbetegség,
aranyeres bántalmak ellen.

Egy üvege árá használati utasítással együtt 35 kr.
Központi szétküldési raktár nagyban és kicsinyben

BRADY KÁROLY,

„az órangyalhoz“ címzett gyógyszer-tárában Kremzier-
ben, Morvaországban.
Kapható: Z.-Egerszegen; — Keszthely, Nagy-Kanizsa, Ka-
posvár, Mura-Szombat, Tapolca, Veszprém és egész Ma-
gyarország gyógyszer-táráiban. 52—24.

Radaini savanyúvíz-forrás.

Miután több ízben tapasztaltuk, hogy vi-
dékünkön újból keletkezett, s a lényegben igen
eltérő „savanyúvizek“ legjobb hírnek örvendő

RADAINI SAVANYÚVÍZ

név alatt árultatnak és a vevők által jóhiszem-
ben el is fogadtatnak: úgy figyelmeztetjük a
n. é. közönséget, csak azon vizet valódi

radaini savanyúvíznek

tekinteni, melynek a parafá dugasz benső felü-
letén RADAIN helység neve van égetve.

FŐRAKTÁR Zala-Egerszegen *Fenyvesi*
Miksa urnál, úgy szintén *Heinrich W.* és
L. uraknál. — Kapható továbbá minden-
vezetesebb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

A radaini fürdőidény tart május
kezdetétől október végéig.

Iratokat és minden idevágó értesítéseket
ingyen és bérmentve küld

—4— az igazgatóság.

Eladó birtok.

210 hold szántóföld-, rét-, erdő-
és szőlőből álló birtok kényelmes
lakással, gazdasági épülettel, a me-
gye székhelyétől és vasúti állomás-
tól ötnegyed órányira, teljes felsze-
reléssel vagy anélkül minden órán
eladó. — Bővebb felvilágosítás nyer-
hető szerkesztőségünkben. —

1586

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy **Marschall Sons & Comp. Limited** cégnek **Reich Ferenc** előbb felső-hahóti, jelenleg szent-balázsi lakos elleni 3811 és 3200 forint tőke és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai királyi járásbíró 2750.1886. szám alatt kelt végzése folytán 1886. évi május hó 18-án a helyszínén **Szent-Balázson és Füzvölgyön** és pedig **Szent-Balázson d. e 9 órakor, Füzvölgyön pedig délutáni 3 órakor** a bíróság lefoglalt gőzmozgonyok (lokomobilok), cséplőgépek és malomszerkezetek nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett a becsáron alól is eladatni fognak.

Óvás ásványvíz szédelés ellen.

Tudomásom szerint helyben és a környékben új Steier kutak savanyúvizei, melyek majdnem ásvány tartalom nélküliek, petáncezi savanyúvíz helyett árusítatnak; figyelmeztetem a t. c. közönséget, miszerint a petáncezi savanyúvíz bedugaszolt palackokban azáltal ismerhető fel, hogy a dugasznak a palack tartama felé fordított lapos részén „Petáncezi“ cím van beégetve.

A petáncezi Széchenyi forrás leggazdagabb szénsavas Natron és Lithion tartalmu ásványvíz Európában.

Kétszer annyi ásvány tartalmu, mint „Giesshübl“ (nézd hasonlati táblázat).

Kitüntetve Triestben 1882-ben, Bécsben 1884-ben és Budapesten 1885-ben.

A forrás terménye egy év alatt 5 ször vegyszilég vizsgálatot, és 4 évi tartósság mellett adatik.

Hasonlati táblázat az össztartalomról:

Petáncezi forrás	97-854.	Moha	49-096.
Radeimi	84-514.	Giesshübl	43-793.
Gleichenbergi	79-758.	Német-szt.-kereszt	34.427.
Seltersi	54-725.		

Tulajdonos:

Vogler József földbirtokos
Szécsi-Szt.-Lászlón (Zalamegye).

Kapható Zala-Egerszegen: Altstädter M., Heinrich testvérek, Kohn Jakab és Gombás István urak kereskedéseiben.

Arverési hirdetmény.

A tapolczai kir. jbróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Berger Jakab** tapolczai lakosnak kérelme folytán a z.-egerszegi kir. törvényszék a tapolczai kir. jbróság területén lévő s a les.-istvádi 269. sz. tjkvben 7. 628. hrsz. a Berger Jakab tulajdonul felvett szőlő és pinczére 624 forint ezennel megállapított kikiáltási árban az önkényes árverést akként, hogy a jelzálogos hitelezők ellenében végrehajtási árverés joghatályával fog bírni, elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1886. évi június hó 18-ik napján délelőtti 10 órakor** a les.-istvádi község háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett ártolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tapolczán, 1886. évi március hó 6. napján.
A kir. jbróság mint tkvi hatóság.

OSZTERHUBER
kir. aljbíró.

HIRDETMEYNY.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy hatóságilag engedélyezett, újonnan és dűsan berendezett

SZIKVIZ-GYÁRAMAT

megnyitottam. Legfőbb igyekezetem leendő úgy tisztaság, mint általában a higienikus (egészségtani) szempontok és kényelem tekintetében elődeimet felülmulni, hogy gyártmányom nemcsak mint gyógyszer, hanem mint üdítő szer is üdvös szolgálatokat tegyen és nagy készletem által egy a helybeli, mint a vidék vendéglőseit is kielégíthessem. — Üzlet-helyiségemben poharankint is kapható kitűnő hőcsillapító szerül málna és citromszörppel. — Nemkülönböztetve legfrissebb töltésben felszerelt raktáromat. A n. é. közönség becses pártfogását tisztelettel jessen kéri

Marton Lipót
fűszerkereskedő és szikviz-gyár
tulajdonos

*-5.

ÁRVERÉSI HIRDETMEYNY.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíró 595. számú végzése által **Kisbirtokosok országos földhitelezési intézete** végrehajtató javára **Leimer János** tófeji lakos ellen 131 forint 32 kr. tőke és ennek járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 350 fortra becsült 4 db. tehén, 3 db. ökörtünóből álló ingóságoknak nyilvános árverés útján leendő eladása elrendeltetvén, ennek a helyszínén vagyis Tófejen leendő eszközésére **1886-ik év május hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zala-Egerszegen, 1886-ik évi április hó 26.
NEMES SÁNDOR
kir. bir. végrehajtó.

Kivonat a hamburgi kávé stb. árjegyzékből.

ETTLINGER & Co. HAMBURGban,

világ posta-szétküldés,
ajánlják ismert legjobb minőségű és legolcsóbb árúkat portomentes szétküldéssel, utánvétellel vagy a pénz előleges beiktatásával.

KÁVÉ 5 kilós — 10 vámfontos zsákban, o. é.	5.10
Bahia, izletes	4.95
Rio, finom, erős	5.25
Santos, szertelett tiszta, zöld	5.87
Cuba, zöld, erős, fényes	5.30
Mocca-gyöngy arabiai, valódi	6.20
Domingo, igen finom	6.30
Campinas, szertelett finom	7.20
Ceylon, kekes zöld, erős	
Tetszészerinti kávégyűjtemények bármely értékűből, két fajból 5 kiló.	
China tea finom dobozban fel kilo — 70. — 35, 1.15, 1.70, 2.30, 2.85, 3.15 stb.	
Thea 2 kilón alul a porto miatt 30 krral drágább.	
Jamaicairum portomentes 5 liter	2.05
Cavár, 2 kilo portomentes	2.60
gyöngy szorva 4 kilo	1.25
5 kilo	1.85
Mind közvetlen Hamburgból. Kimerítő árjegyzékek ingyen bérmentve.	

1586